

Tien kaarsjes

Jef Peeters

Oikos viert feest, en dat mag geweten worden, vandaar het nieuwe kleedje. En ondanks de actualiteit van onheilsberichten over broeikasgassen en klimaatverandering, willen we toch tien kaarsjes aansteken. Met dit nummer 40 maakt *Oikos* immers zijn tiende jaargang rond. Maar meer nog hebben we het licht en de warmte van het vuur nodig om meer dan ooit verder te gaan. We kunnen vandaag echt niet beweren dat in de voorbije tien jaar serieuze stappen gezet zijn om de ecologische crisis ten gronde te keren. Ondanks alle zogenaamde inspanningen voor een schoner leefmilieu, blijken die niet meer te zijn dan een symptomatische en oppervlakkige bestrijding van de kwalen van een onhoudbare productie- en levenswijze. We verkeren dus in de paradoxale situatie dat de weg nog lang is en de tijd om de crisis te keren kort. Een nieuw kleedje kan voor *Oikos* dan ook niet volstaan. Daarom hebben we ons met de redactie bezonnen over waar het tijdschrift voor staat en de plaats die we in het maatschappelijk debat willen innemen. Het resultaat daarvan is een heus redactiemanifest dat je hierna te lezen krijgt en een nieuwe ondertitel die daar wil van getuigen: 'Forum voor sociaal-ecologische verandering'.

Enige duiding daarbij. Met 'verandering' willen we duidelijk maken dat we in een maatschappelijke tegenstroom willen staan die breekt met het dominante denken, met de *pensée unique* van de vrije markt en de consumptiesamenleving. Dat vraagt om wat met Gramsci een strategie van 'tegenhegemonie' genoemd kan worden, wat in dit nummer toegelicht wordt in de bijdrage van Dries Lesage. Verder willen we met het woord 'verandering' ook aangeven dat politiek nodig is maar niet volstaat. Wat wij beogen is immers evenzeer een 'culturele' transitie van de samenleving in al haar dimensies, en daar zijn heel veel en verscheidene maatschappelijke actoren bij betrokken.

Dat laatste willen we ook vorm geven door van een 'forum' te spreken, een plaats waar van gedachten gewisseld en gediscussieerd wordt. *Oikos* wil zijn kolommen blijven openstellen voor ingezonden stukken, zowel vanuit de politiek als vanuit maatschappelijke bewegingen. Daarnaast nemen we enkele specifieke initiatieven om de discussie meer zichtbaar te maken (zie verder onder 'Forum').

'Sociaal-ecologisch' dan. Waarom zulke misschien niet al te esthetisch klinkende nieuwe term? Wij hadden inderdaad liever gewoon 'ecologisch' geschreven. Voor onszelf zou dat duidelijk genoeg geweest zijn. Allereerst gaat het erom het maatschappelijke productieproces weer binnen ecologisch bepaalde grenzen te brengen. Daarvoor oriënteren we ons o.a. op de ecologische economie. Maar die impliceert tevens een rechtvaardige verdeling van maatschappelijke goederen. Zo maakt ook een linkse politieke opstelling inherent deel uit van een 'ecologische'. Het gaat om de levenskansen van elke mens, naast die van andere levende wezens. Maar niet iedereen begrijpt dat zo, en we beseffen dat er ook rechtse groene stromingen bestaan. Voor ons beoogt

een ecologische verandering het samen oplossen van de rechtvaardigheids crisis en de ecologische crisis via een verandering van productie- en levenswijze. Daarom voor alle duidelijkheid: sociaal-ecologisch.

Omwille van het nastreven van een ecologische economie is 'sociaal-ecologisch' misschien ook een interessant tegenbegrip voor het gangbare 'sociaal-economisch'. Het gaat er immers om de menselijke economie opnieuw in de juiste context te plaatsen, haar weer in te bedden in een altijd al aanwezige productie van ecologische goederen.

Dat brengt mij bij onze naam *Oikos*. Omdat de herkomst daarvan niet door iedereen gekend is volgende toelichting. *Oikos* is gewoon het Griekse woord voor 'huis', en vormt de stam van de woorden ecologie en economie. Om met de etymologie verder te gaan: een 'ecologische economie' betekent dan dat de wetten van de menselijke huishouding (*oikos-nomoi*) dienen afgestemd te worden op de logica van ons natuurlijke huis (*oikos-logos*).

Met de naam *Oikos* willen we bovendien 'onderdak' bieden aan al wie zich met ons in de tegenstroom bevindt. Ook al is dat niet altijd even behaaglijk, want het huis is nog in opbouw zoals ons logo aangeeft.

Voor dit feestnummer hebben we aan enkele auteurs gevraagd om vanuit hun invalshoek naar de relatie tussen ecologie en politiek te kijken. Dat geeft hier en daar wel wat overlappingsen, maar biedt toch een boeiend spectrum.

Ten slotte wil ik elke *Oikos*lezer graag uitnodigen op het paneldebat dat we met de auteurs van dit nummer n.a.v. tien jaar *Oikos* op 4 april organiseren (zie uitnodiging). Daarna bieden wij u graag een glas aan om te toosten op de toekomst van de sociaal-ecologische beweging.

Forum

Oikos neemt volgende initiatieven om meer discussie over zijn inhoud mogelijk te maken:

- Vanaf volgend nummer start er een rubriek 'Forum' waarin reacties op *Oikos*artikels kunnen gepubliceerd worden. Lezers worden dus uitgenodigd in hun pen te kruipen en hun steentje aan de discussie bij te dragen.
- Op onze website geven we steeds een artikel vrij waaraan een discussieruimte gekoppeld is, en waarop elektronisch gereageerd kan worden. De redactie houdt daarbij uiteraard het recht om ingezonden stukken al dan niet op te nemen.